

Näkökulmia saatavuushäiriöihin - Fimea

Lääkkeiden saatavuusfoorumi 8.11.2019

Eija Pelkonen
Ylijohtaja

Lääkehuollon turvaaminen

Läkelaki 1 § (31.1.2003/80)

... tarkoituksena ylläpitää ja edistää lääkkeiden ja niiden käytön turvallisuutta sekä tarkoituksenmukaista lääkkeiden käyttöä. Lain tarkoituksena on myös varmistaa lääkkeiden asianmukainen valmistus ja saatavuus maassa.

Velvoitevarastointilaki 1 § (31.1.2003/80)

... tarkoituksena turvata velvoitevarastoinnilla lääkkeiden saatavuus ja käyttömahdollisuudet tilanteissa, joissa lääkkeiden tavanomainen saatavuus on vaikeutunut tai estynyt.

Läkelaki 20 a § (16.10.2009/773)

Lääkevalmisteen myynti väestölle tai muu kulutukseen luovuttaminen edellyttää, että Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on myöntänyt valmisteelle luvan tai rekisteröinyt sen tämän lain mukaisesti tai että sillä on Euroopan unionin toimielimen myöntämä myyntilupa.

Lääkehuollon turvaamisvastuut

Läkelaki 26 § (4.11.2005/853)

Myyntiluvan haltijan ja 22 §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin haltijan on huolehdittava siitä, että myyntiluvan saanutta lääkevalmistetta sekä rekisteröityä perinteistä kasvirohdosvalmistetta on jatkuvasti lääkkeiden tukkukauppojen ja apteekkien saatavissa potilaiden ja muiden käyttäjien tarvetta vastaavasti.

Läkelaki 37 §

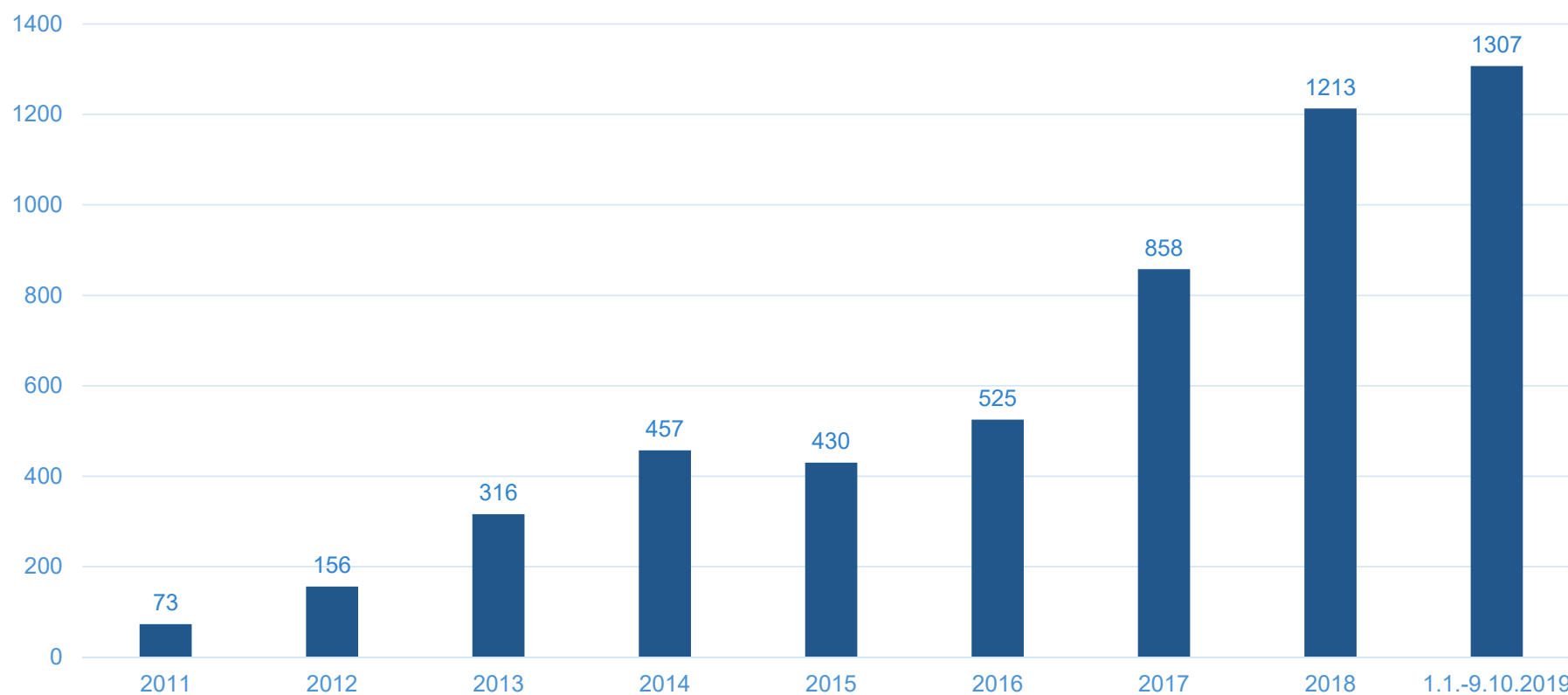
Lääketukkukaupan on pyrittävä varmistumaan siitä, että sillä on tarvetta vastaava määrä lääkkeitä myytävänä.

Läkelaki 55 §

Apteekissa on pidettävä sen tavanomaisen asiakaskunnan tarvetta vastaava määrä lääkkeitä ja lääkkeiden käyttöön tarvittavia välineitä ja tarvikkeita sekä sidetarpeita. (22.11.1996/895)

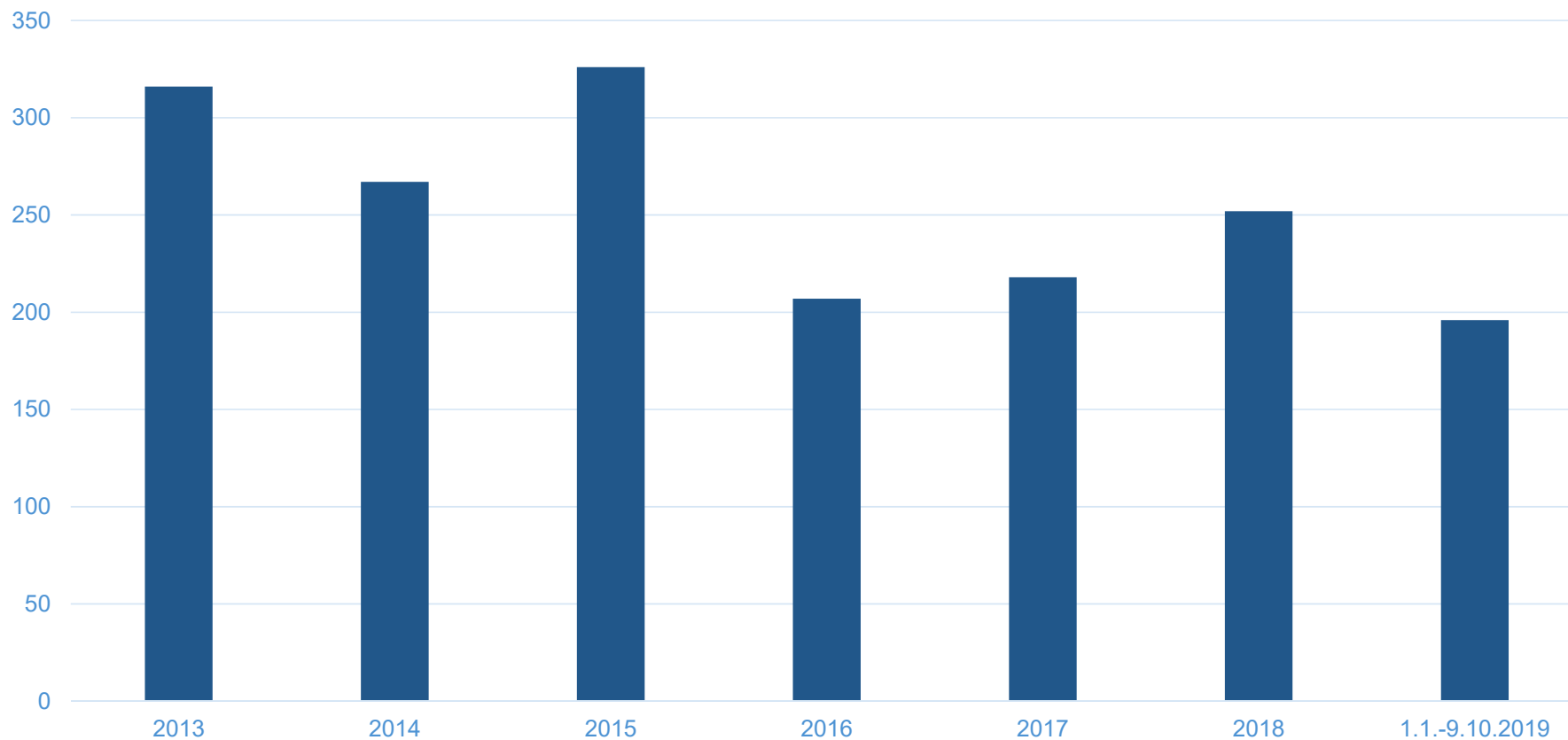
Apteekkia ja sivuapteekkia on pidettävä avoinna siten, että lääkkeiden saatavuus on turvattu. Apteekkarin on ilmoitettava aukioloajoista kunnalle, jossa apteekki sijaitsee. (8.3.1993/248)...

Fimealle ilmoitetut lääkkeiden saatavuushäiriöt

EU2019.FI

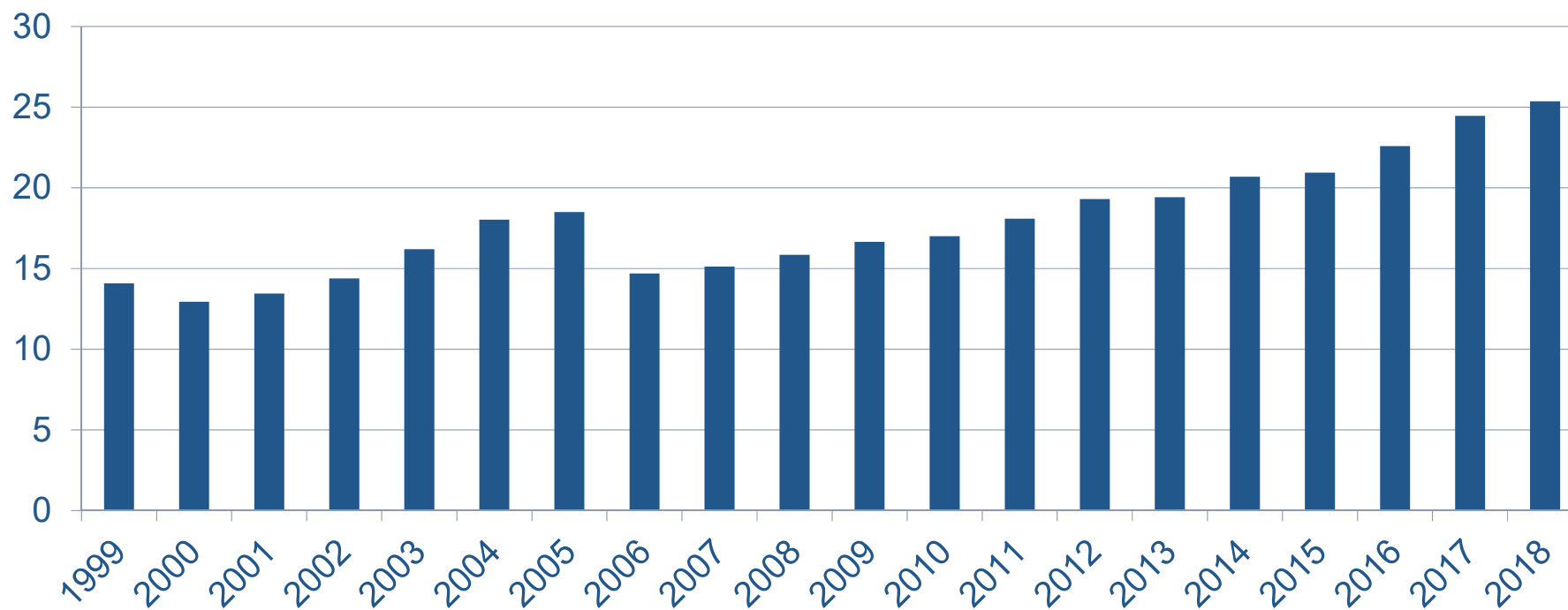
Velvoitevarastojen käyttö – alituslupien määrät

Myönnettyjen erityislupien lukumäärä

Ihmisille tarkoitetut valmisteet

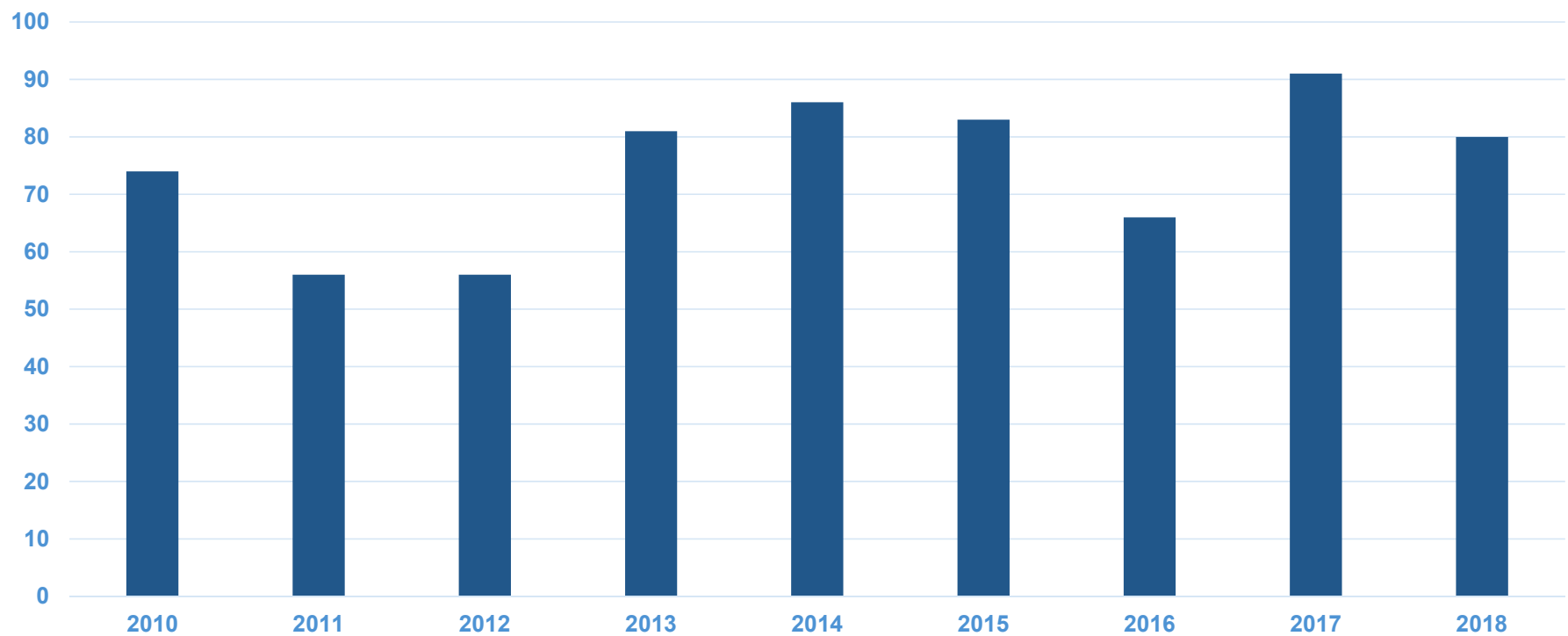
X 1000

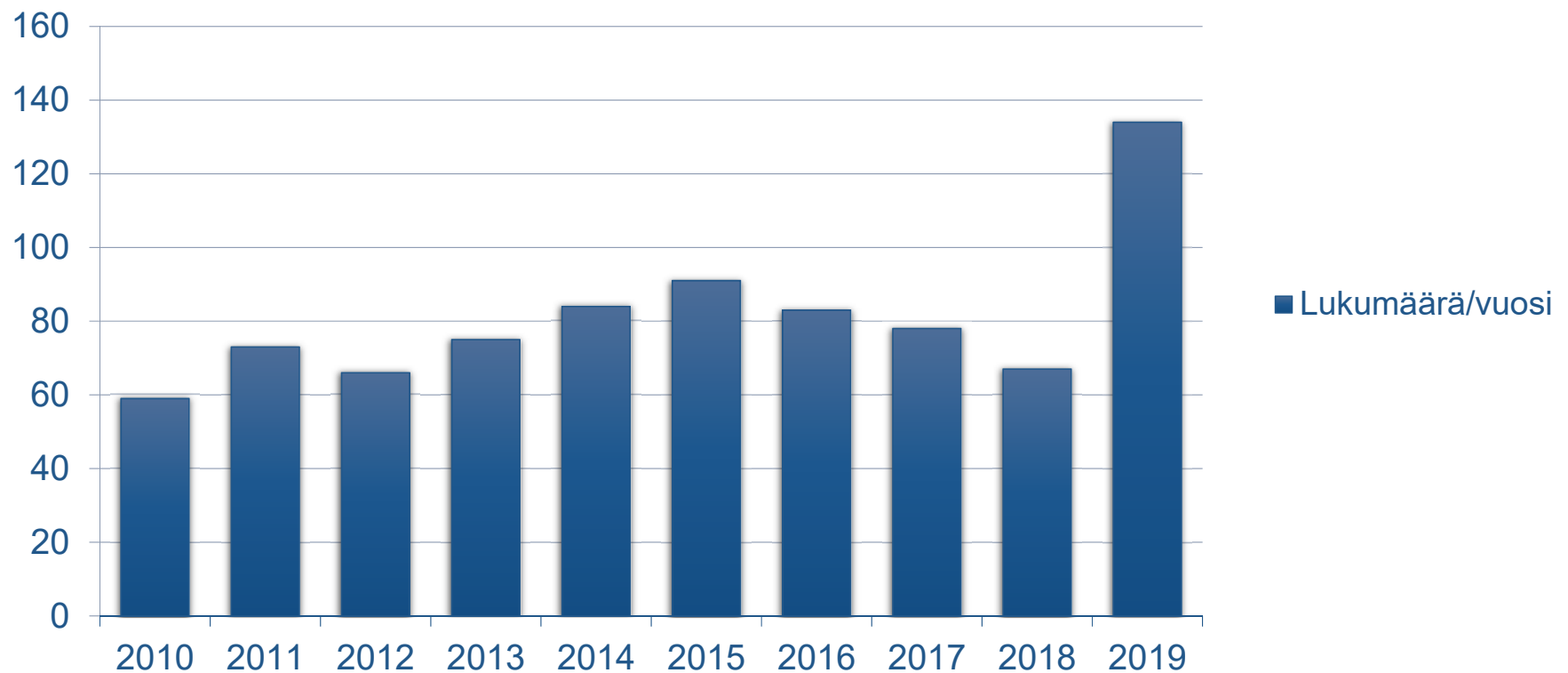
EU2019.FI

Määräaikaisten erityislupien lukumäärä

Ihmisille tarkoitetut valmisteet

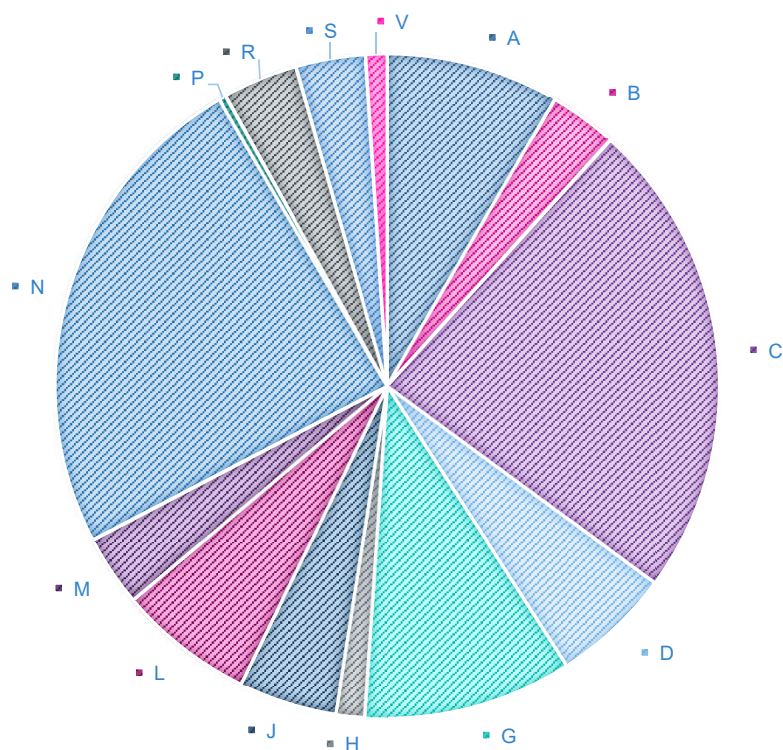

Poikkeuslupahakemusten (hum) (saapuneet) lukumäärät ajalla 1.1.2010 – 15.10.2019

Ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden saatavuushäiriöiden jakautuminen ATC-luokittain (1.1.-30.9.2019)

ATC-luokka		lkm	
A	Ruansulatuselinten sairauksien ja aineenvaihduntasairauksien lääkkeet	97	8,42 %
B	Veritautien lääkkeet	38	3,30 %
C	Sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet	269	23,35 %
D	Ihotautilääkkeet	67	5,82 %
G	Sukupuoli- ja virtsaelinten sairauksien lääkkeet, sukupuolihormonit	117	10,16 %
H	Systeemisesti käytettävät hormonivalmisteet, lukuun ottamatta sukupuolihormoneja ja insuliineja	16	1,39 %
J	Systeemisesti vaikuttavat infektiolääkkeet	55	4,77 %
L	Syöpälääkkeet ja immuunivasteen muuntajat	76	6,60 %
M	Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien lääkkeet	40	3,47 %
N	Hermostoon vaikuttavat lääkkeet	279	24,22 %
p	Loisten ja hyönteisten häätöön tarkoitetut valmisteet	4	0,35 %
R	Hengityselinten sairauksien lääkkeet	42	3,65 %
S	Silmä- ja korvatautien lääkkeet	39	3,39 %
V	Muut	12	1,04 %

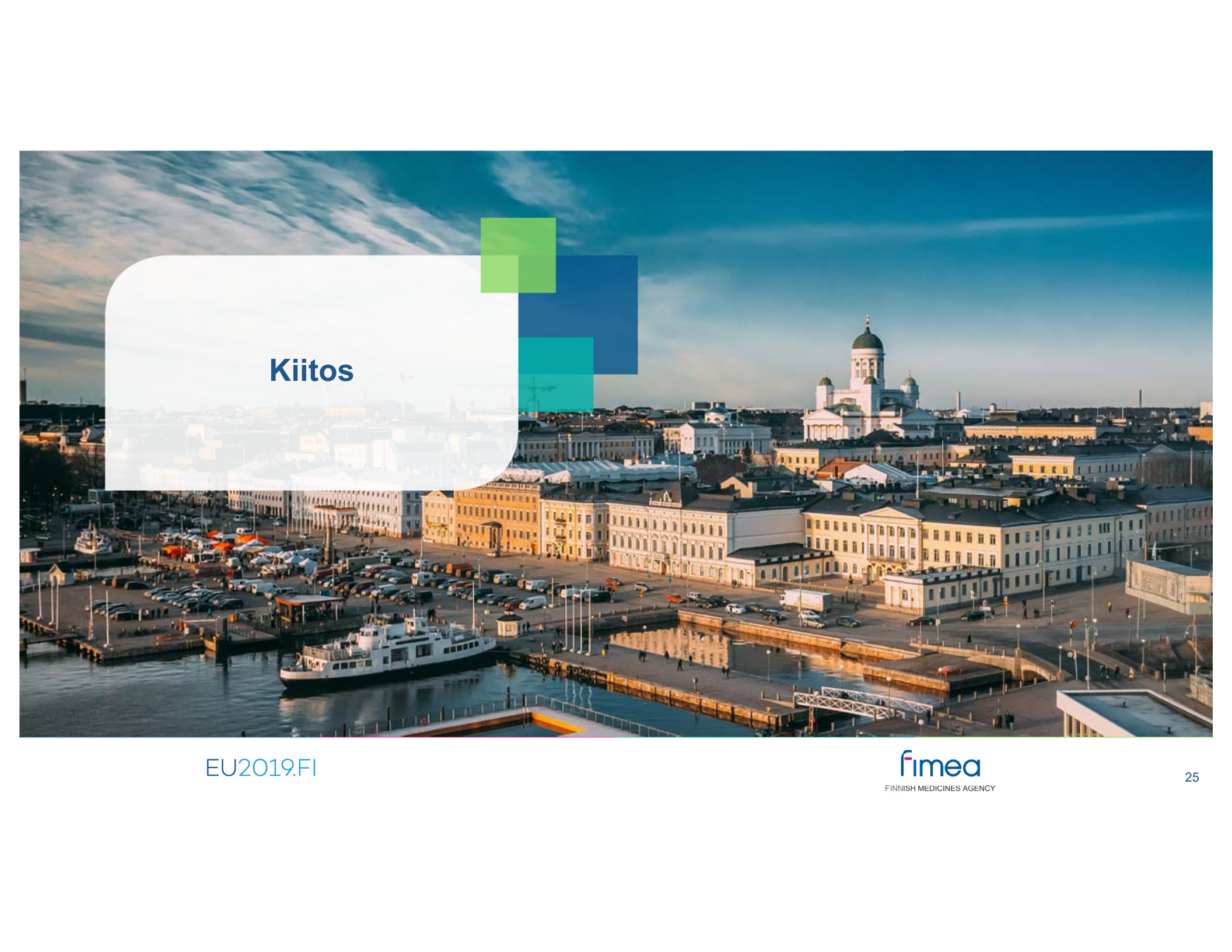
Lääkevalmisteen/ saatavuushäiriön kriittisyys?

- Mikä on valmisteen asema hoitokäytännöissä?
- Lääkkeen käyttötapa; kuuriluonteinen vai pitkäaikaiskäyttö?
- Onko suoraan vaihtokelpoisia tai muuten helposti vaihdettavia tuotteita markkinoilla?
  - Avohoidon lääke vai sairaalassa käytettävä?
  - Eri tuotteiden volyymit?
  - Muiden vastaavien saatavuustilanne?
  - Kohdistuuko haavoittuviin/ erityispotilasryhmiin, joille mikään muu saatavilla oleva vaihtoehto ei sovi?
- Saatavuuskatkoksen todennäköinen kesto?
- Minkälaisia toimenpiteitä tuotteen vaihtaminen toiseen aiheuttaisi?

Milloin lääke on kriittinen?

Esim. EMA/24304/2016 "Criteria for classification of critical medicinal products for human and veterinary use"

- Käyttötarkoitus ja laajuus
  - Käyttöaiheet
  - Pitkäaikaiskäyttö
  - Haavoittuvat potilasryhmät
- Terapeuttiset vaihtoehdot
  - Suoraan korvaavat valmisteet (ml. arvio markkinatilanteesta)
  - Vaihtoehtoiset valmisteet

Kiitos

EU2019.FI